Studentenwebinar Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming

27 oktober 2026

Linda Hanegraaf, Britt Kiene, Irene van Noort en Hilbert Fleddérus

Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming

Welkom

- **Linda Hanegraaf**
  NJi | Nederlands Jeugdinstituut
- **Britt Kiene**
  BPSW | Beroepsvereniging van professionals in sociaal werk
- **Irene van Noort**
  Lid sectiebestuur Jeugd NIP, bijzondere curator, mediator coach in Collaborative Practice
- **Hilbert Fleddérus**
  NIP | Nederlands Instituut van Psychologen

BPSW beroepsvereniging van professionals in sociaal werk

NIP Nederlands Instituut van Psychologen

nvo nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen

NJi Nederlands Jeugdinstituut

Pollvraag 1:

Wat voor studie doe je?

1. Sociaal werk / social work / jeugd- en gezinsprofessional
2. Psychologie
3. Orthopedagogiek
4. Ik studeer iets anders
5. Ik werk al, zit ik dan verkeerd?

Praktische zaken

Q&A (of V&A)
We nodigen je van harte uit om inhoudelijke vragen te stellen. Dit kan via de Q&A functie.
Je kunt een vraag van iemand anders die jij ook interessant vindt een duimpje geven, dan komt deze hoger in de lijst te staan.

Chat
Mocht je een technische vraag hebben, dan kun je deze stellen in de chat.

BPSW beroepsvereniging van professionals in sociaal werk

NIP Nederlands Instituut van Psychologen

nvo nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen

NJi Nederlands Jeugdinstituut

Veel voorkomende vragen

- Hoe kunnen de Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming bijdragen aan mijn professionaliteit?
- Voor wie zijn de richtlijnen bedoeld?
- Hoe kan ik de richtlijnen gebruiken?
- Hoe bindend zijn de richtlijnen?
- Hoe onderbouw en verantwoord ik mijn handelen als professional aan hand van de richtlijnen?

Richtlijnen Jeugdhulp
en Jeugdbescherming

Wat is belang van richtlijnen?

Inspectie bezorgd over jeugdzorg bij Flevostate

Emmeloord • Dinsdag 10 november 2020 | 12:00

Lees voor

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd is bezorgd over de hulp aan jongeren bij behandelcentrum Flevostate. Bij bezoeken aan de vestiginger in Emmeloord en Zuidlaren in augustus en september bleek dat er het nodige mis was. Zo worden jongeren gefixeerd bij incidenten, terwijl dat niet mag. Het behandelcentrum van Flevostate bevindt zich aan de Meldestraat in Emmeloord.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag herkennen

Professionals

Facebook LinkedIn Twitter | Lees voor

Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag gaat het om seksueel gedrag dat over iemands grenzen heen gaat. Het kan overal gebeuren, dus ook op jouw school, jeugdzorginstelling of sportclub. Maar wanneer iets grensoverschrijdend is en waar de grens ligt, is voor iedereen anders. Je kunt dus niet zeggen dat een specifieke handeling altijd grensoverschrijdend is. Als professional is het niet altijd makkelijk te herkennen. Hoe weet je dan of hier op jouw werk of bij de kinderen met wie jij werkt sprake van is? Waar moet je op letten?

Uithuisgeplaatste kinderen kunnen ook na lange tijd terugkomen bij ouders

Kinderen die uit huis zijn geplaatst, moeten ook nog na langer dan een half jaar of een jaar bij hun ouders terug kunnen komen. Op het moment bestaat er nog een richtlijn die ervoor zorgt dat kinderen na maximaal een jaar weggaan bij de ouders, maar de verwachting is dat deze na de zomer niet meer van kracht is, zegt De Volkskrant.

Het Nederlands Jeugdinstituut (NJi) stelt de richtlijnen op samen met beroepsverenigingen. Deze verandering is belangrijk voor de ongeveer 420 kinderen van ouders die slachtoffer zijn geworden

Steeds meer kinderen met autisme en ADHD: 'Je werkt een soort handicap in de hand'

Een kind zonder label of stoornis, het is bijna uniek. In een gewone klas zitten steeds meer kinderen met autisme of ADHD. Komt dat omdat er meer kennis is over stoornissen? Of worden labels te snel opgeplakt? Wim Van den Broeck, ontwikkelingspsycholoog, vindt de toenemende labels problematisch. "De stempel zit de ontwikkeling van kinderen in de weg."

Dat verklaart hij tegenover [illegible]

Programma

- **Wat** • Introductie casus
- **Waarom** • Richtlijnen en de professionele standaard
- **Wie** • Van wie en voor wie zijn de richtlijnen
- **Wanneer** • Praktijkvoorbeeld
- **Waar** • Vindplaats en verantwoording

Casus

Meisje

- 12 jaar
- Ouders gescheiden
- Rechtszaak omgangsregeling en gezag
- Beschuldiging vader van seksueel misbruik minderjarige door moeder
- Benoeming bijzondere curator gedragsdeskundige art: 1.250
- Onderzoek en advies bijzondere curator

Pollvraag 2:

Hoe veel heb je tot nu toe in je studie en evt. stage geleerd over het bestaan en gebruik van de richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming?

1. Nog niets.
2. Ik ken het bestaan van de richtlijnen, maar dat is het.
3. Ik weet wat voor richtlijnen er zijn en waar ik ze kan vinden.
4. Ik kan de inhoud van de richtlijnen ook toepassen.

BPSW
beroepsvereniging van professionals in sociaal werk

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Overheid.nl

Wettelijke kaders

Meldcode

nvo NIP Nederlands Instituut van Psychologen
nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen

Professioneel Toezicht

Beroepsverenigingen

Beroepscode

Ethisch

Normatief

Professionele autonomie

Professioneel Statuut

Norm Verantwoorde Werktoedeling

CAO

Vakbonden

FBZ FNV CNV

Kwaliteitskader Jeugd

Gedragscode

jeugd zorg WERKT!

Kwaliteitskaders

Organisatie of sector

Organisatie

Overheid

Jeugdwet
WMO
AVG

VNG Vereniging van Nederlandse Gemeenten

de Nationale ombudsman

Inspectie

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Initiële opleidingen
Na- en bijscholing

Stenden hogeschool · The Hague · Windesheim · Vilentum Hogeschool · inholland · Fontys · avans · CHE · Zuyd Hogeschool · ZU YD · SAXION · Hogeschool Utrecht

Accreditatie

Registerplein

CIBG Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

SKJ Kwaliteitsregister Jeugd

Institutionele lijn

Beroepsregistratie

Instrumenten & checklists

Methodieken

Professionele lijn

Technisch Instrumenteel

Relationeel

Richtlijnen

Akwa GGZ

Kennisinstituten

Protocollen

NJi Nederlands Jeugdinstituut

MOVISIE kennis en aanpak van sociale vraagstukken

Vilans

Instellings-beleid

Brancheverenigingen

ISO 9001 HKZ

Keurmerkinstituut

jeugdzorg nederland

Sociaal Werk Nederland

Professionele standaard

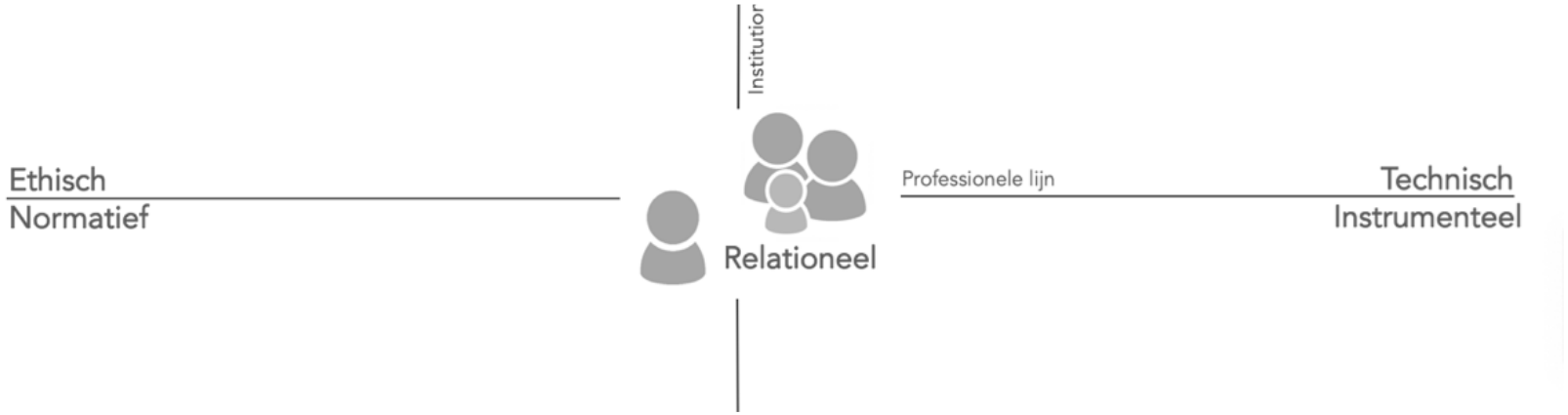

Jeugdwet, artikel 4.1.1

- 3. De hulpverlener neemt bij zijn werkzaamheden de zorg van een goede hulpverlener in acht en handelt daarbij in overeenstemming met de op hem rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiende uit de voor die hulpverlener geldende professionele standaard.

Besluit Jeugdwet, artikel 5.1.1

- 3. De jeugdhulpaanbieder, de gecertificeerde instelling en het college dragen er zorg voor dat geregistreerde professionals hun taken kunnen verrichten met inachtneming van de voor hen geldende professionele standaard.

Vragen aan Britt over de professionele standaard?

Pollvraag 3:

Van wie en voor wie zijn de richtlijnen?

1. Van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI).
2. Alleen voor professionals die SKJ-geregistreerd zijn.
3. Voor de leden van de beroepsverenigingen NIP, NVO en BPSW.
4. Van en voor ons allemaal!

Van wie en voor wie zijn de richtlijnen?

Van de praktijk, voor de praktijk!

De richtlijnen ondersteunen professionals om samen met ouders en kinderen te beslissen over de best passende hulp.

De rol van het Nederlands Jeugdinstituut

Autorisatie door:

BPSW beroepsvereniging van professionals in sociaal werk

NIP Nederlands Instituut van Psychologen

nvo nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen

Ontwikkel- en herzieningsproces

- Knelpuntenanalyse
- Werkgroep
- Herziening

De verschillende richtlijnen

Basisrichtlijn
Samen beslissen over hulp

Opgroeien en ontwikkeling
Middelengebruik, Seksuele ontwikkeling, Toekomstgericht werken, Radicalisering

Gezin en omgeving
Gezinnen met meervoudige en complexe problemen,
Kindermishandeling, KOPP/KOV, Problematische gehechtheid, Scheiding

Ontwikkelingsproblemen
ADHD, Dyslexie, Ernstige gedragsproblemen, Stemmingsproblemen,
Traumagerelateerde problemen

Hulpproces en hulpvorm
Uithuisplaatsing en terugplaatsing, Jeugdhulp met verblijf, Pleegzorg

Website richtlijnen

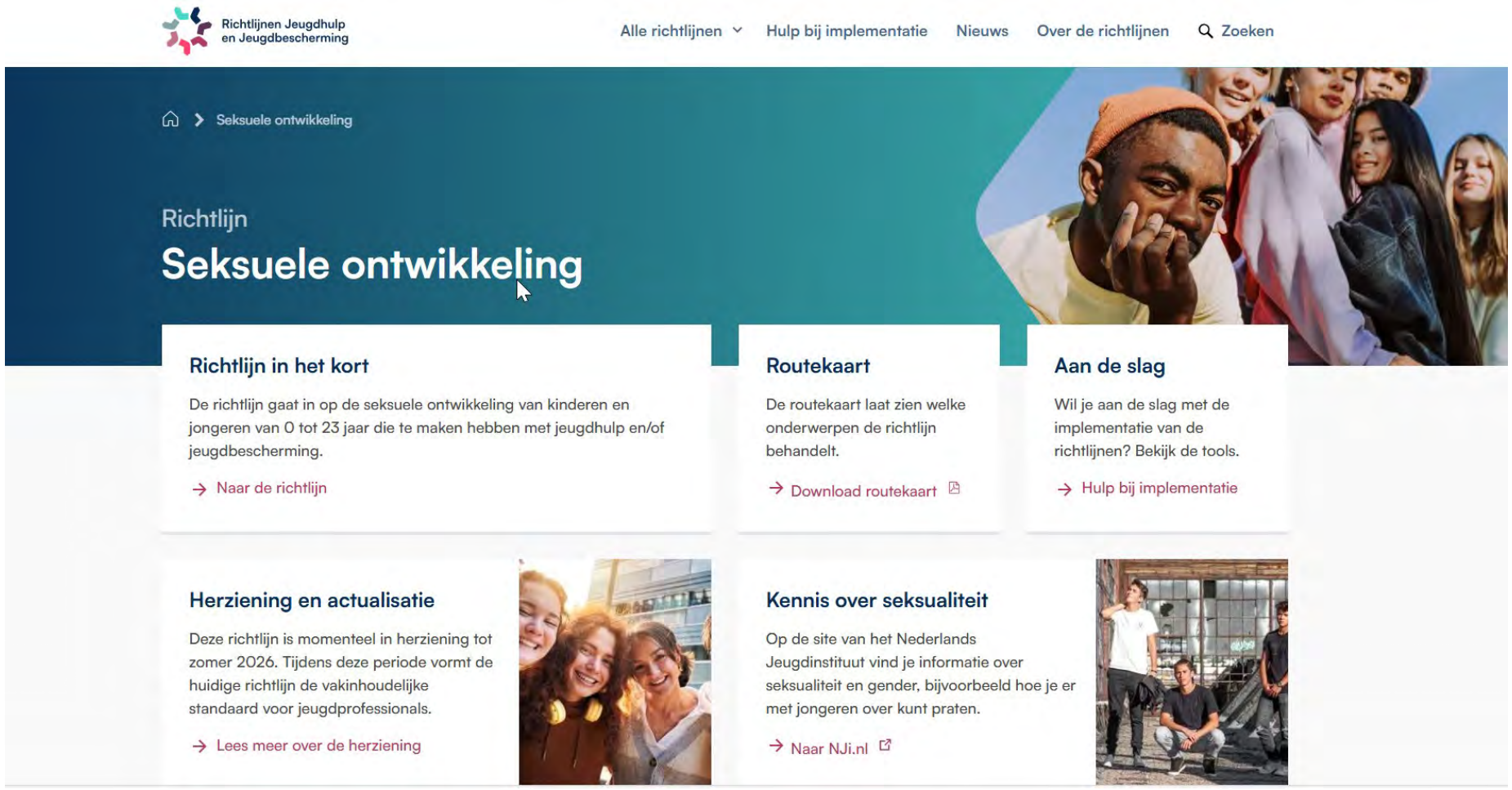

Opbouw richtlijnen

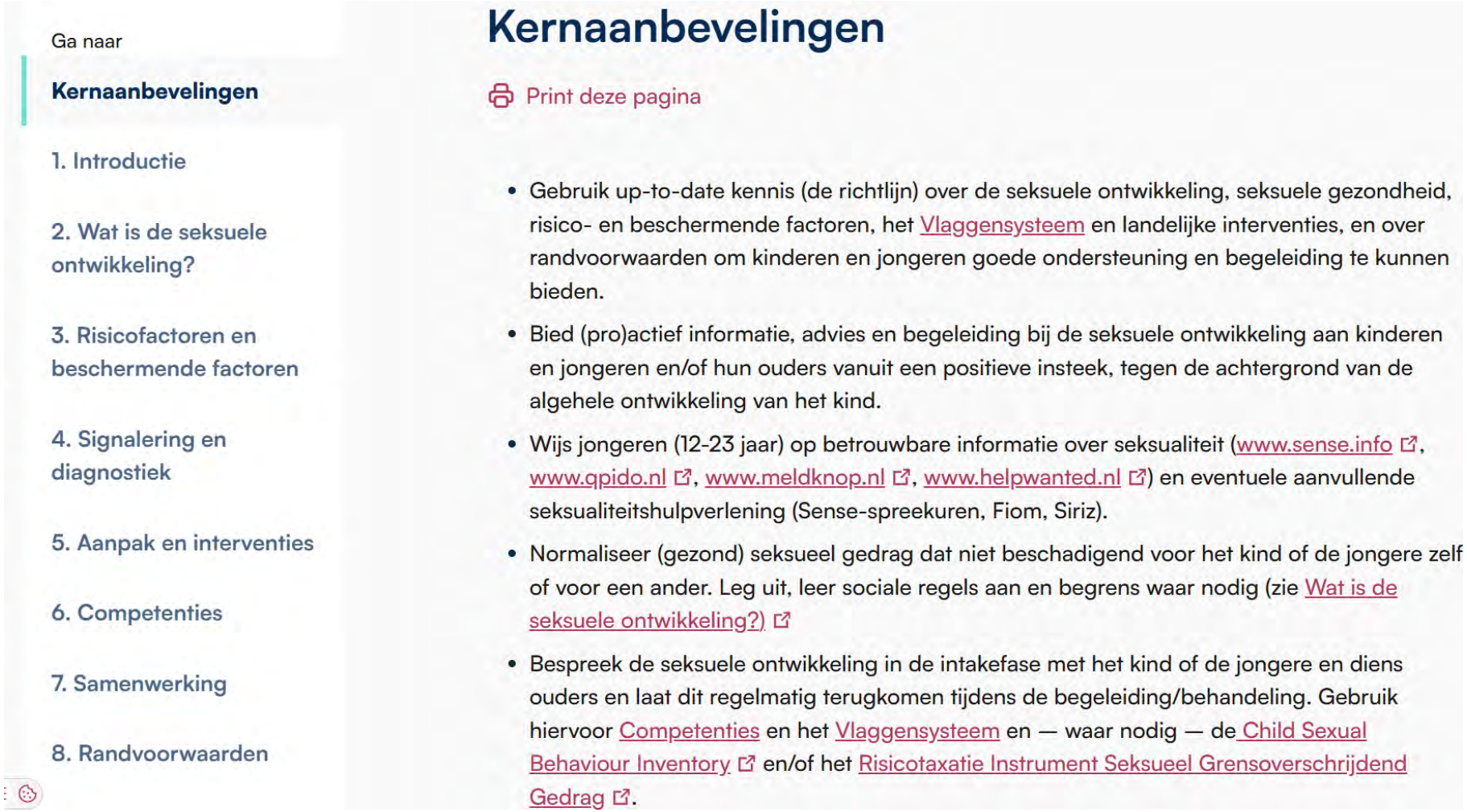

Ga naar

Kernaanbevelingen

1. Introductie

2. Wat is de seksuele ontwikkeling?

3. Risicofactoren en beschermende factoren

4. Signalering en diagnostiek

5. Aanpak en interventies

6. Competenties

7. Samenwerking

8. Randvoorwaarden

Kernaanbevelingen

Print deze pagina

- Gebruik up-to-date kennis (de richtlijn) over de seksuele ontwikkeling, seksuele gezondheid, risico- en beschermende factoren, het Vlaggensysteem en landelijke interventies, en over randvoorwaarden om kinderen en jongeren goede ondersteuning en begeleiding te kunnen bieden.
- Bied (pro)actief informatie, advies en begeleiding bij de seksuele ontwikkeling aan kinderen en jongeren en/of hun ouders vanuit een positieve insteek, tegen de achtergrond van de algehele ontwikkeling van het kind.
- Wijs jongeren (12-23 jaar) op betrouwbare informatie over seksualiteit (www.sense.info, www.qpido.nl, www.meldknop.nl, www.helpwanted.nl) en eventuele aanvullende seksualiteitshulpverlening (Sense-spreekuren, Fiom, Siriz).
- Normaliseer (gezond) seksueel gedrag dat niet beschadigend voor het kind of de jongere zelf of voor een ander. Leg uit, leer sociale regels aan en begrens waar nodig (zie Wat is de seksuele ontwikkeling?)
- Bespreek de seksuele ontwikkeling in de intakefase met het kind of de jongere en diens ouders en laat dit regelmatig terugkomen tijdens de begeleiding/behandeling. Gebruik hiervoor Competenties en het Vlaggensysteem en — waar nodig — de Child Sexual Behaviour Inventory en/of het Risicotaxatie Instrument Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag.

Routekaart

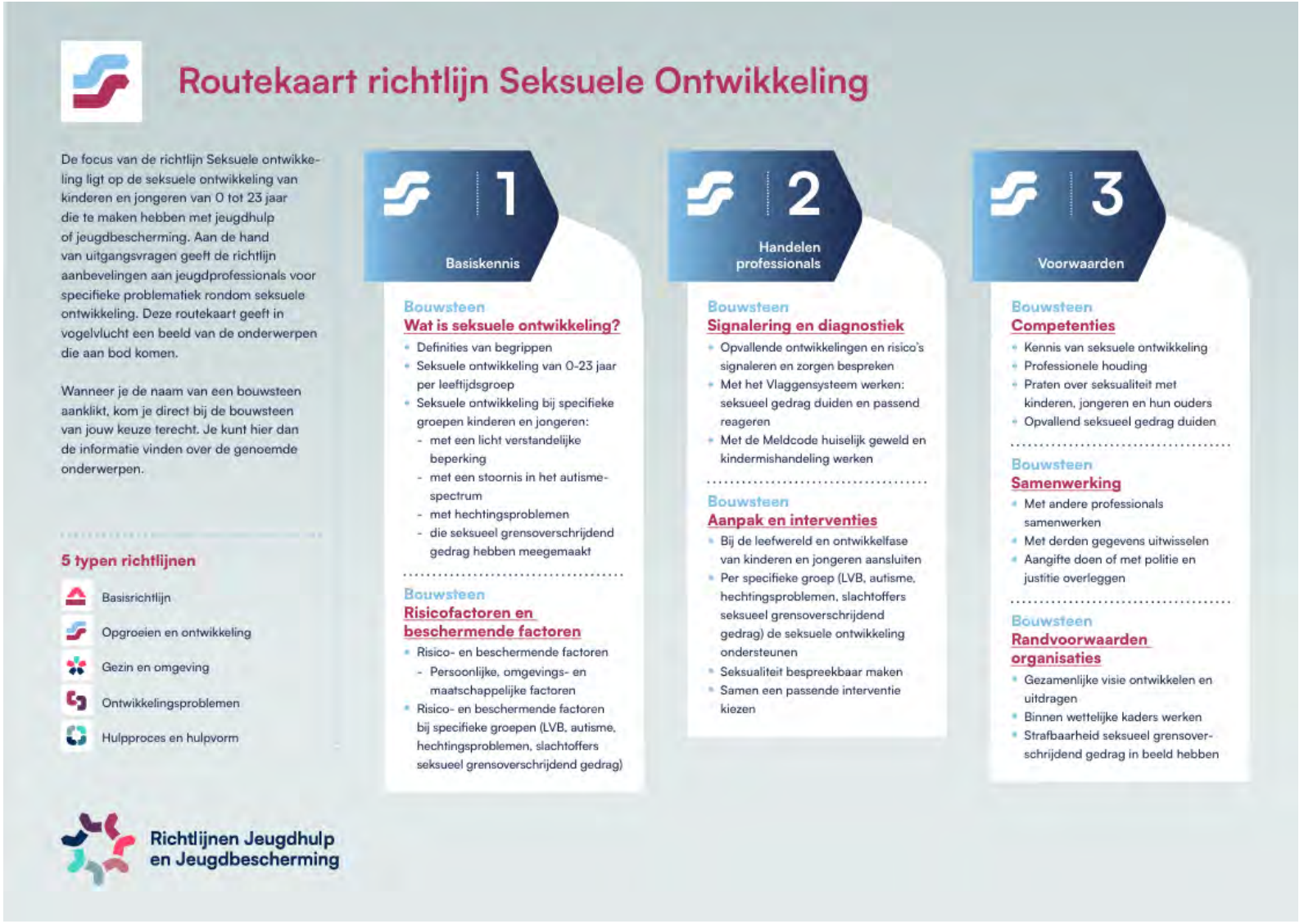
Routekaart richtlijn Seksuele Ontwikkeling
De focus van de richtlijn Seksuele ontwikkeling ligt op de seksuele ontwikkeling van kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar die te maken hebben met jeugdhulp of jeugdbescherming. Aan de hand van uitgangsvragen geeft de richtlijn aanbevelingen aan jeugdprofessionals voor specifieke problematiek rondom seksuele ontwikkeling. Deze routekaart geeft in vogelvlucht een beeld van de onderwerpen die aan bod komen.
Wanneer je de naam van een bouwsteen aanklikt, kom je direct bij de bouwsteen van jouw keuze terecht. Je kunt hier dan de informatie vinden over de genoemde onderwerpen.
5 typen richtlijnen
Basisrichtlijn
Opgroeien en ontwikkeling
Gezin en omgeving
Ontwikkelingsproblemen
Hulpproces en hulpvorm
Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming
1
Basiskennis
Bouwsteen
Wat is seksuele ontwikkeling?
Definities van begrippen
Seksuele ontwikkeling van 0-23 jaar per leeftijdsgroep
Seksuele ontwikkeling bij specifieke groepen kinderen en jongeren:
- met een licht verstandelijke beperking
- met een stoornis in het autisme-spectrum
- met hechtingsproblemen
- die seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben meegemaakt
Bouwsteen
Risicofactoren en beschermende factoren
Risico- en beschermende factoren
- Persoonlijke, omgevings- en maatschappelijke factoren
Risico- en beschermende factoren bij specifieke groepen (LVB, autisme, hechtingsproblemen, slachtoffers seksueel grensoverschrijdend gedrag)
2
Handelen professionals
Bouwsteen
Signalering en diagnostiek
Opvallende ontwikkelingen en risico's signaleren en zorgen bespreken
Met het Vlaggensysteem werken: seksueel gedrag duiden en passend reageren
Met de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling werken
Bouwsteen
Aanpak en interventies
Bij de leefwereld en ontwikkelfase van kinderen en jongeren aansluiten
Per specifieke groep (LVB, autisme, hechtingsproblemen, slachtoffers seksueel grensoverschrijdend gedrag) de seksuele ontwikkeling ondersteunen
Seksualiteit bespreekbaar maken
Samen een passende interventie kiezen
3
Voorwaarden
Bouwsteen
Competenties
Kennis van seksuele ontwikkeling
Professionele houding
Praten over seksualiteit met kinderen, jongeren en hun ouders
Opvallend seksueel gedrag duiden
Bouwsteen
Samenwerking
Met andere professionals samenwerken
Met derden gegevens uitwisselen
Aangifte doen of met politie en justitie overleggen
Bouwsteen
Randvoorwaarden organisaties
Gezamenlijke visie ontwikkelen en uitdragen
Binnen wettelijke kaders werken
Strafbaarheid seksueel grensoverschrijdend gedrag in beeld hebben

Richtlijnen bij de organisatie

- Er is niet één juiste aanpak
- Hoe kan je richtlijnen gebruiken in je stage?
- Maak richtlijnen onderdeel van de dagelijkse praktijk → teamoverleg & casuïstiek
- Werken met richtlijnen doe je samen: als professional, als team én als organisatie.

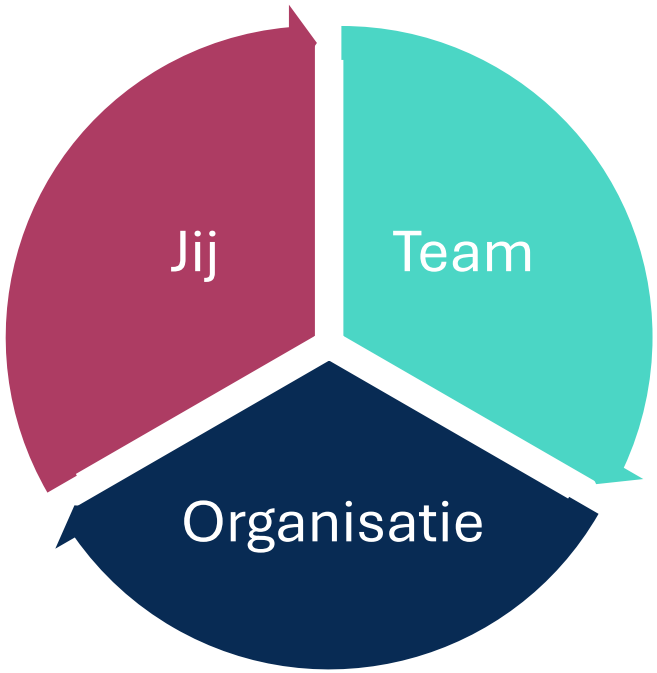

Raadpleging als onderdeel van je werkroutine

Ter voorbereiding op een gesprek, tijdens een gesprek of als naslagwerk.

Met als doel

- Onderzoeken wat er aan de hand is
- Bepalen aanpak bij bepaalde zorgen of problemen
- Onderbouwen van de keuzes
- Uitleg aan ouders en/of kind
- Gemeenschappelijk denkkader tijdens casuïstiekbespreking

Vragen aan Linda over de Richtlijnen Jeugdhulp en jeugdbescherming?

Schrijf voor jezelf op: in welke richtlijn ga ik op zoek?

- ADHD
- Dyslexie
- Ernstige gedragsproblemen
- Gezinnen met meervoudige en complexe problemen
- Jeugdhulp met verblijf
- KOPP/KOV
- Kindermishandeling
- Middelengebruik
- Pleegzorg
- Problematische gehechtheid
- Radicalisering
- Samen beslissen over hulp
- Scheiding
- Seksuele ontwikkeling
- Stemmingsproblemen
- Toekomstgericht werken
- Traumagerelateerde problemen
- Uithuisplaatsing en terugplaatsing

Casus

Meisje

- 12 jaar
- Ouders gescheiden
- Rechtszaak omgangsregeling en gezag
- Beschuldiging vader van seksueel misbruik minderjarige door moeder
- Benoeming bijzondere curator gedragsdeskundige art: 1.250
- Onderzoek en advies bijzondere curator

Irene van Noort

- Psycholoog NIP (sociaal psycholoog)
- Lid sectiebestuur Jeugd NIP
- Mediator-coach in Collaborative Practice
- Bijzondere curator
- Namens het NIP afgevaardigd in de werkgroep herziening richtlijnen Kindermishandeling en Scheiding

Aanpak en werkwijze in casus

- Benoeming BC en vragen van de rechter
- Dossier studie: rapportage Raad Voor De Kinderbescherming / verslagen behandelaars / verzoek- en weerschriften
- Brief aan ouders en kind
- Het kindgesprek: luisteren naar het kind
- Gesprekken met de ouders
- Gesprekken met andere betrokkenen: school / jeugdbeschermer / ambulante begeleiding / behandelend psycholoog/orthopedagoog / wijkzorg / advocaten

Complexe casus met duivels dilemma

In het kort: ”*Mission impossible*”

- Wat weet het meisje van vader, is er contact mogelijk tussen meisje en vader
- Is er sprake van trauma bij het meisje
- Oorzaak leer en ontwikkelachterstand meisje
- Belangen van het meisje over: veiligheid; vorming identiteit; gezonde ontwikkeling
- Onderzoek en informatie verzamelen
- Gedrag minderjarige, gedrag moeder, gedrag vader
- En dan … introspectie … (systemische) analyse en nog heel veel vragen

Gebruik van de richtlijnen om conclusie(s) te onderbouwen:

- Signalen en effecten van seksueel misbruik
- Gehechtheid van de minderjarige
- Kindermishandeling door falsificatie
- Benoeming en machtiging OTS (door de rechter)

Vragen aan Irene over het gebruik van richtlijnen als professinal in de praktijk?

Richtlijnen in mijn stage of werk

- **De professional:**
  Deskundigheidsbevordering
- **De organisatie:**
  Op welke plekken worden de richtlijnen gebruikt? Hoe worden deze gebruikt?
- **De buitenwereld:**
  Onderhandeling met gemeente, beleid schrijven

Richtlijnen Jeugdhulp
en Jeugdbescherming

Richtlijnen tijdens de stage

1. Zoek een richtlijn waarmee je wilt werken in de casus.
2. Maak overwegingen en leg deze vast voor jezelf. Als het niet werkt kun je opnieuw een overweging maken.
3. Vergelijk je organisatiebeleid met de richtlijnen. Ga in gesprek over de verschillen en overeenkomsten, wees kritisch
4. Geef adviezen over interventies die staan in de richtlijn.

Vragen aan de sprekers

Enthousiast... En nu?

- Ga het gesprek aan op je werk of stage.
- Abonneer je op de Nieuwsbrief.
- Meld je aan voor een webinar over de richtlijnen.
- Word lid van je beroepsvereniging.
- Meld je aan voor het Platform Vakmanschap.

Handige Tools

Tools voor invoer richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming

- Factsheet: hoe aan de slag te gaan met de richtlijnen
- Richtlijnen thermometer

Lidmaatschap beroepsvereniging

BPSW: buitengewoon lid

NVO: aspirantlid

NIP: studentenlid

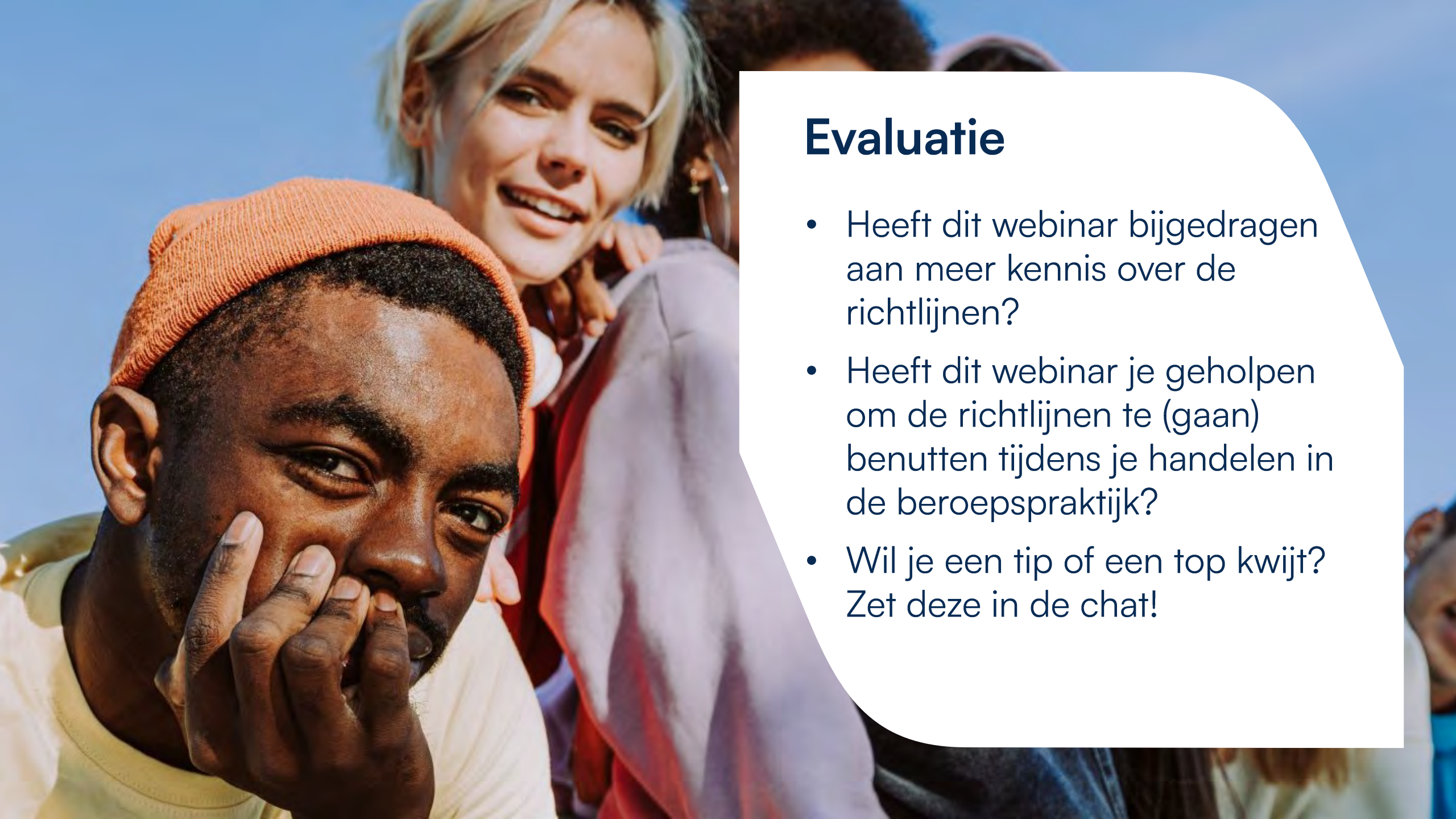

Evaluatie

- Heeft dit webinar bijgedragen aan meer kennis over de richtlijnen?
- Heeft dit webinar je geholpen om de richtlijnen te (gaan) benutten tijdens je handelen in de beroepspraktijk?
- Wil je een tip of een top kwijt? Zet deze in de chat!

Bedankt en veel succes!

Richtlijnen Jeugdhulp
en Jeugdbescherming

www.richtlijnenjeugdhulp.nl

info@richtlijnenjeugdhulp.nl

BPSW
beroepsvereniging
van professionals
in sociaal werk

NIP
Nederlands
Instituut van
Psychologen

nvo
nederlandse vereniging
van pedagogen en
onderwijskundigen

NJi
Nederlands
Jeugdinstituut